

6 מרץ 2016

לכבוד:

גב' איילת שקד - שרת המשפטים

גב' אמי פלמור - מנכ"לית משרד המשפטים

הנדון: הצעת חוק נציבות זכויות הילד התשע"ה-2014

אנו, ארגונים הפועלים למען ילדים, נוער וצעירים בסיכון, פונים אליכם בעניין **הצעת חוק נציבות זכויות הילד התשע"ה-2014**, אשר עברה קריאה ראשונה בכנסת ה-19, ומהווה את ההתקדמות המשמעותית ביותר עד כה להקמת נציבות זכויות ילדים בישראל. נוסח ההצעה פורסם ברשומות ביום 8.12.14, והדיון בה צפוי להמשיך בכנסת ה-20 לאחר אישור וועדת שרים לענייני חקיקה, לפי חוק רציפות הדיון בהצעות חוק, התשנ"ג-1993.

הנציבות האמורה צפויה, כך לפי ההצעה, לקום תחת משרד המשפטים. בדיונים שהתקיימו בעבר בנושא זה, נמצא כי משרד המשפטים, מתוקף היותו משרד ממשלתי לא-ייעודי, הוא המשרד המתאים ביותר להקמת נציבות כאמור. בנוסף, תחת המשרד פועלות כיום נציבויות דומות.

כפי שידוע לכן, הקריאה להקמת מנגנון מוסמך בעל ראייה כוללת שיפעל לשם קידום זכויות ילדים בישראל, אכיפתן, הבטחתן ופיתוחן אינה עניין חדש, והוא נידון במשך שנים במשרד המשפטים, בוועדות בין משרדיות ובכנסת. מנגנון כזה משקף את רוח האמנה בדבר זכויות הילד, אותה אשררה מדינת ישראל בשנת 1991, ואשר נקבע בה בסעיף 4 כי: "המדינות החברות ינקטו צעדים נאותים...למימוש הזכויות המוכרות באמנה...". בהערה פרשנית לסעיף זה, אף הובהר כי הקמת נציבות או מנגנון דומה, מהווה צעד נדרש למימוש זכויות ילדים.

יוזכר, כי הוועדה לבחינת עקרונות יסוד בתחום הילד והמשפט ויישומם בחקיקה, בראשות השופטת סביונה רוטלוי (להלן: "**וועדת רוטלוי**"), המליצה עוד בשנת 2003 על הקמת נציבות כאמור, והדגישה את חשיבות הקמתה. כן, בוועדה לזכויות הילד בכנסת נערכו מספר דיונים בדבר הצורך בהקמת נציבות בשנת 2011, ובשנה זו מונה צוות בין-משרדי בנושא בראשות משרד המשפטים. המלצותיו של צוות זה, למיטב ידיעתנו, לא פורסמו עד היום.

אנחנו קוראים לכן, כמי שעומדות בראש משרד המשפטים, לקדם את הקמת הנציבות תחת המשרד, בשעה זו בה עומדת על הפרק הצעת החוק שבנדון.

כגורמים הפועלים בשטח והבאים במגע יום-יומי עם ילדים ונוער בשולי החברה, אנו נתקלים במקרים רבים בהם לא מתקיימת תקשורת שוטפת בין גופים ומשרדי ממשלה שונים, בטיפול לקוי בעניינם של קטינים וחוסר הכרות או נגישות שלהם למנגנוני תלונות העשויים לסייע. בנוסף, אנו נתקלים במקרים רבים בהם צרכיהם של ילדים ונוער אינם מיוצגים כלל בפני מקבלי ההחלטות, והם אינם זוכים להשמיע את קולם במערכת הממשלתית והציבורית, זאת למרות השפעותיה

הרבות על חייהם. כן, כגורמים הפועלים באקדמיה, אנו מתוודעים למחסור במידע ונתונים מרוכזים בכל הנוגע לילדים בישראל, בין היתר מעצם העובדה שאין גוף ממשלתי האמון על כך.

נוכח האמור, לטעמנו כיום, בחלוף למעלה משני עשורים מאשרור אמנת זכויות הילד, וכעשור מפרסום המלצות ועדת רטלוי, מציאות חייהם של ילדים בישראל, ובפרט ילדים בסיכון, היא מציאות אשר דורשת התערבות של מנגנון סטטוטורי ייחודי. למרבה הצער, בעניין זה ישראל אינה עומדת בשורה אחת עם מדינות מערביות ברחבי העולם בהן הוקמו זה מכבר נציבויות לזכויות ילדים, וכך למשל בריטניה, צרפת, אירלנד, פינלנד, הולנד, אוסטרליה, אוסטרליה, ניו זילנד וקנדה.

אנו רואים בהקמת נציבות בישראל צעד הכרחי ומתבקש אשר בשלה העת לקדמו. אנו קוראים לכן, מתוקף תפקידכן, להעלות את נושא הקמת נציבות זכויות הילד לסדר היום במשרד המשפטים ובכלל. אנו רואים חשיבות משמעותית לקול חיובי של משרד המשפטים בעד המשך הדיונים בהצעת החוק הני"ל, לפי חוק רציפות הדיון בהצעות חוק, התשנ"ג-1993. נשמח להיפגש בנושא, להעביר חומרים רלוונטיים ומידע או לסייע לטובת העניין ככל שידרש.

יצוין, כי לטעמנו הצעת החוק אינה ריקה מקשיים בנוסחה הנוכחי, וכי יש מקום להערות גם מטעמים של גופים לא ממשלתיים בדבר ההצעה. דווקא בשל כך, אנו סבורים וסבורות כי יש מקום להעלות את ההצעה לדיון ציבורי בכנסת ולשמוע בעניינה ארגונים חברתיים, מוסדות המטפלים בילדים, וחשוב מכל – ילדים ובני נוער בעצמם.

"לא מספיק לאהוב ילדים, צריך להבין אותם ולהתייחס אליהם כבני אדם: להעניק להם את אותם הזכויות והכללים, אותן התחייבויות אשר מחייבים את המבוגרים" (יאנוש קורצ'אק)

דנה רוטשילד, עו"ד
שירן רייכנברג, עו"ד
הקליניקה לזכויות ילדים ונוער
האוניברסיטה העברית בירושלים

ירון בראון
מנכ"ל עמותת
"ילדים בסיכוי"

רעות גיא
ראש תחום קצה ונערות
עמותת עלם

גיוני קליין
מנכ"ל הקרן הישראלית
למען יוניסף

קרן מנן, עו"ד
הקליניקה לייצוג רגיש מגדר
של בני נוער וצעירים
המרכז הבינתחומי הרצליה

אן לוי
פרויקט "מראות"
נערות מנטוריות

ענבר כהן, עו"ס
הקליניקה הסוציומשפטית לנוער
ולצעירים בסיכון
המסלול האקדמי המכללה למנהל

המכתב נכתב בסיוע סטודנטיות מהקליניקה לזכויות ילדים ונוער באוניברסיטה העברית
גיטל דמס, שרה כהן ועידית כהנא